

Funkcionalno programiranje

Školska 2023/24 godina

Letnji semestar

Tema 6: Funkcionalno programiranje sa listama

Sadržaj

- Zašto su operacije sa listama važne
- Kako operacije sa listama (mogu da) rade
- Osnovne operacije sa listama
 - Mapiranje
 - Filtriranje
 - Redukcija
- Naprednije operacije sa listama
- Metode i samostalne funkcije nad listama

Zašto su operacije sa listama važne

- Operacije sa listama primenjuju se u najrazličitijim programerskim zadacima, kao što je upravljanje procesima u programu, pravljenje interpretera i kompjalera, itd.
- Većina uobičajenih ilustracija operacija sa listama prikazuje trivijalne zadatke koji se izvršavaju nad listama vrednosti (n.pr., udvostručavanje svake vrednosti u nizu brojeva, transformisanje stringa u velika slova, itd.); to je jeftin i lak način da se shvati poenta.
- Veoma je korisno *ulančavanje/kompozicija operacija nad listama* što omogućuje da se međurezultati prate implicitno i relaksira probleme slučajnih mutacija vrednosti i bočnih efekata.
- U stvari, najvažnije vrednosti operacija sa listama u FP-u potiču iz mogućnosti da se deklarativno modeluju sekvence imperativnih naredbi kao *operacije nad listom umesto nad individualnim njenim elementima*.

FP-saglasno/nesaglasno procesiranje liste

- Kada se kodiraju operacije u FP-u, one se predstavljaju u obliku funkcija.
- Funkcije u FP-u treba da zadovoljavaju principe FP-a: referencijalnu transparentnost, odsustvo bočnih efekata, imutabilnost.
- Kao ilustraciju, pokazaćemo neke implementacije i komentarisati ih iz aspekta saglasnosti sa principima FP-a.
 - `forEach()`
 - `some()`, `i`
 - `every()`

FP-nesaglasno procesiranje liste – funkcija `forEach()`

```
const forEach = (array, fn) => {  
  let result = [];  
  var i;  
  for (i=0; i<array.length; i++){  
    result[i] = fn(array[i])  
  }  
  return result;  
}
```

- Ova implementacija je FP-nesaglasna zato što za svaki poziv funkcije operiše sa bočnim efektom – brojačka varijabla `i` deklarisan je deklaracijom `var` izvan bloka petlje pa je vidljiva izvan tog bloka.

FP-nesaglasno procesiranje liste – funkcije `some()` i `every()`

```
const some = (arr,fn) => {  
  let result = false;  
  for(const value of arr)  
    result = result || fn(value)  
  return result  
}  
  
const every = (arr,fn) => {  
  let result = true;  
  for(const value of arr)  
    result = result && fn(value)  
  return result  
}
```

- Iako su formalno čiste: ulazi (`arr` i `fn`) se prosleđuju kroz listu parametara, u suštini redukuju listu na jedan rezultat `true/false`, dakle ne poštuju imutabilnost.

Mapiranje

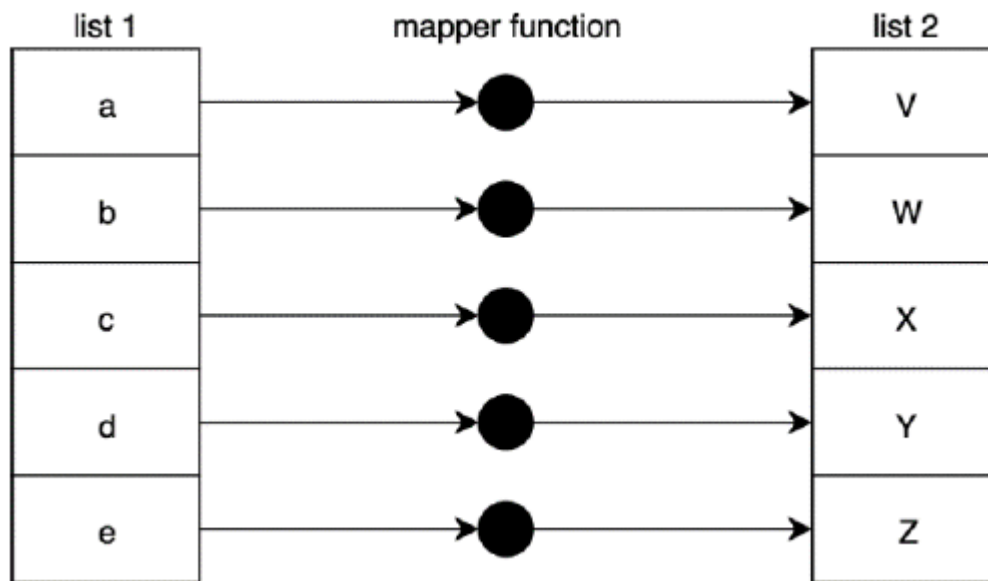
- Mapiranje je transformacija jedne vrednosti u drugu vrednost.
 - Na primer, ako uzmete broj 2 i pomnožite ga sa 3, vi ste broj 2 mapirali na 6 i to tako što ste primenuli funkciju koja svoj ulaz množi sa 3 .
- Pri tome, o mapiranju ne govorimo kao mutaciji ulazne vrednosti ili ponovnoj dodeli, već kao o *projektovanju vrednosti iz jedne lokacije u novu vrednost na drugoj lokaciji* – znači, poštovanje **FP principa imutabilnosti**.
- Dakle:

```
var x = 2, y;  
y = x * 3; //ovo je ispravno (transformacija/projekcija)  
x = x * 3; //ovo nije ispravno (mutacija, ponovna dodela)
```
- Odnosno, ovo je dobro:

```
var multiplyBy3 = v => v * 3;  
var x = 2, y;  
// transformacija / projekcija  
y = multiplyBy3( x );
```


map nad listom

- Možemo prirodno da proširimo mapiranje jedne vrednosti na mapiranje kolekcije vrednosti: `map()` nad listom je operacija koja transformiše **sve vrednosti iz liste** i projektuje (smešta) **novе vrednosti u novu listu**.

mapSimple (): naivna implementacija map-a

```
const mapSimple = (array,fn) => {  
  let results = []  
  for(const value of array)  
    results.push(fn(value))  
  return results;  
}  
  
// pozivi  
let inList = [1,2,3]  
console.log (' Ulazna lista pre poziva map: ' + inList);  // [1,2,3]  
let outList = mapSimple(inList, (x) => x + 2);  
console.log (' Ulazna lista nakon poziva map: ' + inList);  // [1,2,3]  
console.log ( ' Izlazna lista nakon map: ' + outList);  // [3,4,5]
```


Funkcija map nad listom: implementacija slična bibliotečkoj

```
function map(mapperFn,arr) {  
  var newList = [];  
  for (let [idx,v] of arr.entries()) {  
    newList.push(  
      mapperFn( v, idx, arr )  
    );  
  }  
  return newList;  
}
```

Korišćenje: škakljivi slučajevi

- “Klasičan” primer je

```
["1", "2", "3"].map(parseInt)
```

```
// Očekivano: [1, 2, 3]
```

```
// Dobijeno: [1, NaN, NaN]
```

- Problem: funkcija `parseInt` prima 2 argumenta a `map()` prosleđuje 3 argumenta pa se dešava sledeće:

```
// parseInt(string, radix) -> map(parseInt(value, index))
```

```
/* prva iteracija(index 0): */ parseInt("1", 0) // 1
```

```
/* druga iteracija(index 1): */ parseInt("2", 1) // NaN
```

```
/* treća iteracija(index 2): */ parseInt("3", 2) // NaN
```

Škakljivi slučajeви: Rešenje

- Napravi se funkcija koja od zadate funkcije napravi funkciju koja ima jedan argument:

```
function unary(fn) {  
  return function onlyOneArg(arg){  
    return fn(arg);  
  };  
};
```

```
["1", "2", "3"]. map(unary(parseInt))
```


Korišćenje: škakljivi slučajevi – rešenje sa detaljima

```
let inArray1 = ["1","2","3"]
console.log(' ulazna lista 1: ' + inArray1) /* Ispis:
  ulazna lista 1: [1,2,3] */
```

```
console.log(' ulazna lista 1 tipovi elemenata: ' + typeof
  (inArray1[0]) + ' ' + typeof (inArray1[1]) + ' ' +
  typeof (inArray1[2])) /* Ispis: ulazna lista 1 tipovi
  elemenata: string sting string */
```

```
let mapiranaLista1 = map(unary(parseInt), inArray1); /*
  Ispis: mapirana lista 1: [1, 2, 3] */
```

```
console.log(' mapirana lista 1: ' + mapiranaLista1) /*
  Ispis: mapirana lista 1: [1,2,3] */
```

```
console.log(' mapirana lista 1 tipovi elemenata: ' +
  typeof (mapiranaLista1[0]) + ' ' + typeof
  (mapiranaLista1[1]) + ' ' + typeof (mapiranaLista1[2]))
/* Ispis: mapirana lista 1 tipovi elemenata: number
  number number */
```

Primer : Knjige izdavača Apress – zadatak 1

Zadatak: Knjige koje je izdala izdavačka kuće **Apress** opisane su sledećim atributima:

identifikator (numerik), naslov (string), autor (string), ocena (više mogućih vrednosti, numerik razlomljen), broj recenzija po kategorijama (neobavezno, celobrojna vrednost, moguće kategorije su "bad", "good", "excellent")

a) Predložiti strukturu za organizovanje ovih podataka i konstruisati reprezentaciju sledećih ulaznih podataka.

111, "C# 6.0", "ANDREW TROELSEN", 4.7, good : 4 , excellent : 12

222, "Efficient Learning Machines", "Rahul Khanna", 4.5,

333, "Pro AngularJS", "Adam Freeman", 4.0

444, "Pro ASP.NET", "Adam Freeman", 4.2 , good : 14 , excellent : 12

b) Napisati program primenom FP-a koji vraća podatke koji sadrže naslov i autora knjige

Primer : Knjige izdavača Apress – analiza i rešenje

- Struktura podataka je **lista** čiji su elementi **objekti** sa svojstvima koja odgovaraju atributima iz opisa knjiga, pri čemu je atribut ocena takođe lista.
- Izlazni rezultat je **lista** čiji su elementi **objekti** sa dva svojstva: autor i naslov.
- Izlazna lista formira se iz ulazne liste mapiranjem, pri čemu je funkcija mapiranja funkcija koja mapira svojstva title i author ulaznog niza na svojstva naslov i autor izlaznog niza.

Rešenje: Knjige izdavača Apress – podaci

```
let ulaznaListaKnjiga = [  
  {"id": 111, "title": "C# 6.0", "author":  
    "ANDREW TROELSEN", "rating": [4.7], "reviews":  
    [{good : 4 , excellent : 12}]},  
  {"id": 222, "title": "Efficient Learning  
Machines", "author": "Rahul Khanna", "rating":  
    [4.5], "reviews": []},  
  {"id": 333, "title": "Pro AngularJS", "author":  
    "Adam Freeman", "rating": [4.0], "reviews":  
    []},  
  {"id": 444, "title": "Pro ASP.NET", "author":  
    "Adam Freeman", "rating": [4.2], "reviews":  
    [{good : 14 , excellent : 12}]}  
];
```

Rešenje: Knjige izdavača Apress – kod

```
// funkcija map u kućnoj radinosti
```

```
const map = (array,fn) => {
```

```
  let results = []
```

```
  for(const value of array)
```

```
    results.push(fn(value))
```

```
  return results;
```

```
}
```

```
// transformacija
```

```
const fn = (knjiga) => {
```

```
  return {naslov: knjiga.title,
```

```
    autor:  knjiga.author}
```

```
}
```

```
let izlaznaLista = map (ulaznaListaKnjiga, fn)
```

```
IspisiObjekat(izlaznaLista) // funkcija IspisiObjekat je jedna od  
funkcija iz helpera za ispisivanje (listing je u delu notes ovoga slajda)
```

Rešenje: Knjige izdavača Apress – rezultat

```
[ { "naslov": "C# 6.0", "autor": "ANDREW TROELSEN" },  
  { "naslov": "Efficient Learning Machines", "autor": "Rahul Khanna" },  
  { "naslov": "Pro AngularJS", "autor": "Adam Freeman" },  
  { "naslov": "Pro ASP.NET", "autor": "Adam Freeman" } ]
```

Ugrađena funkcija

`Array.prototype.map()`

- Sintaksa:

```
let new_array = arr.map(function callback(  
    currentValue[, index[, array]]) { // return  
    element for new_array }[, thisArg])
```

- Parametri:

- ***callback*** – funkcija koja se poziva nad svakim elementom liste *arr*. Svaki put kada se *callback* izvrši, vraćena vrednost se dodaje u listu *new_array*. Ova funkcija prihvata sledeće argumente:
 - *currentValue* – vrednost tekućeg elementa u listi koja se mapira.
 - *index* (neobavezan) – indeks tekućeg elementa liste koja se mapira.
 - *array* (neobavezan) - lista nad kojom je pozvan map
- ***thisArg*** (neobavezan) – vrednost koja se koristi kao pokazivač *this* kada se izvršava *callback*.

Array.prototype.map(): detalji₁

- map poziva prosleđenu *callback* funkciju **po jednom za svaki element** u listi, po redu, i pravi novu listu u kojoj su rezultati.
- Funkcija *callback* poziva se samo za indekse niza koji imaju dodeljenu vrednost (uključujući i `undefined`).
- Ne poziva se za nedostajuće elemente liste, što znači indekse:
 - koji nikada nisu bili postavljeni,
 - koji su izbrisani, ili
 - kojima nikada nije dodeljena vrednost.

Array.prototype.map(): detalji₂

- *callback* se poziva sa tri argumenta: vrednost elementa, indeks elementa, i array objekat koji se mapira.
- Ako se zada parametar *thisArg*, on se koristi kao *this* vrednost *callback*-a.
 - U protivnom, *this* vrednost za *callback* je undefined.
 - Konačna *this* vrednost koju vidi *callback* određuje se u skladu sa uobičajenim načinom za funkciju.
 - Podestimo se: streličaste funkcije **nemaju *this* pokazivač**
- *map* ne mutira ulaznu listu nad kojom se poziva (iako *callback*, ako se pozove, može to da uradi).

Array.prototype.map(): detalji₃

- Opseg elemenata koje će map da obradi postavlja se pre prvog poziva funkcije *callback*.
- Elementi koji se listi dodaju nakon što započne poziv, neće biti obrađeni od strane tog poziva.
- Ako se izmenu postojeći elementi liste, njihova vrednost koja se prosleđuje *callback*-u biće vrednost koju imaju u trenutku kada ih map uzme u obradu.
- Elementi koji su izbrisani nakon poziva map-a ali pre no što budu uzeti u obradu, se ne uzimaju u obradu.
- Algoritam je takav da održava “retkost” ulazne liste – nema nikakvog “pakovanja” .
- Sve detalje o metodi map možete naći na https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/JavaScript/Reference/Global_Objects/Array/map

Array.prototype.map(): Primer generičkog korišćenja

```
// Korišćenje map nad String tipom
let map = Array.prototype.map
console.log(map)
let a = map.call('Hello World', function(x) {
    return x.charCodeAt(0)
})
console.log (a)
/* Ispis:[72, 101, 108, 108, 111, 32, 87, 111,
    114, 108, 100] */
```


map(): imutabilnost₁

```
let numbers = [1, 4, 9]
```

```
let roots = numbers.map(function(num) {  
    return Math.sqrt(num)  
})
```

```
// roots je      [1, 2, 3]
```

```
// numbers je    [1, 4, 9]
```

map(): imutabilnost₂

```
let kvArray = [{key: 1, value: 10},  
               {key: 2, value: 20},  
               {key: 3, value: 30}]
```

```
let reformattedArray = kvArray.map(obj => {  
  let rObj = {}  
  rObj[obj.key] = obj.value  
  return rObj  
})  
/* reformattedArray je [{"1": 10}, {"2": 20},  
  {"3": 30}] */  
  
/* kvArray je: [{key: 1, value: 10}, {key: 2,  
  value: 20}, {key: 3, value: 30}] */
```

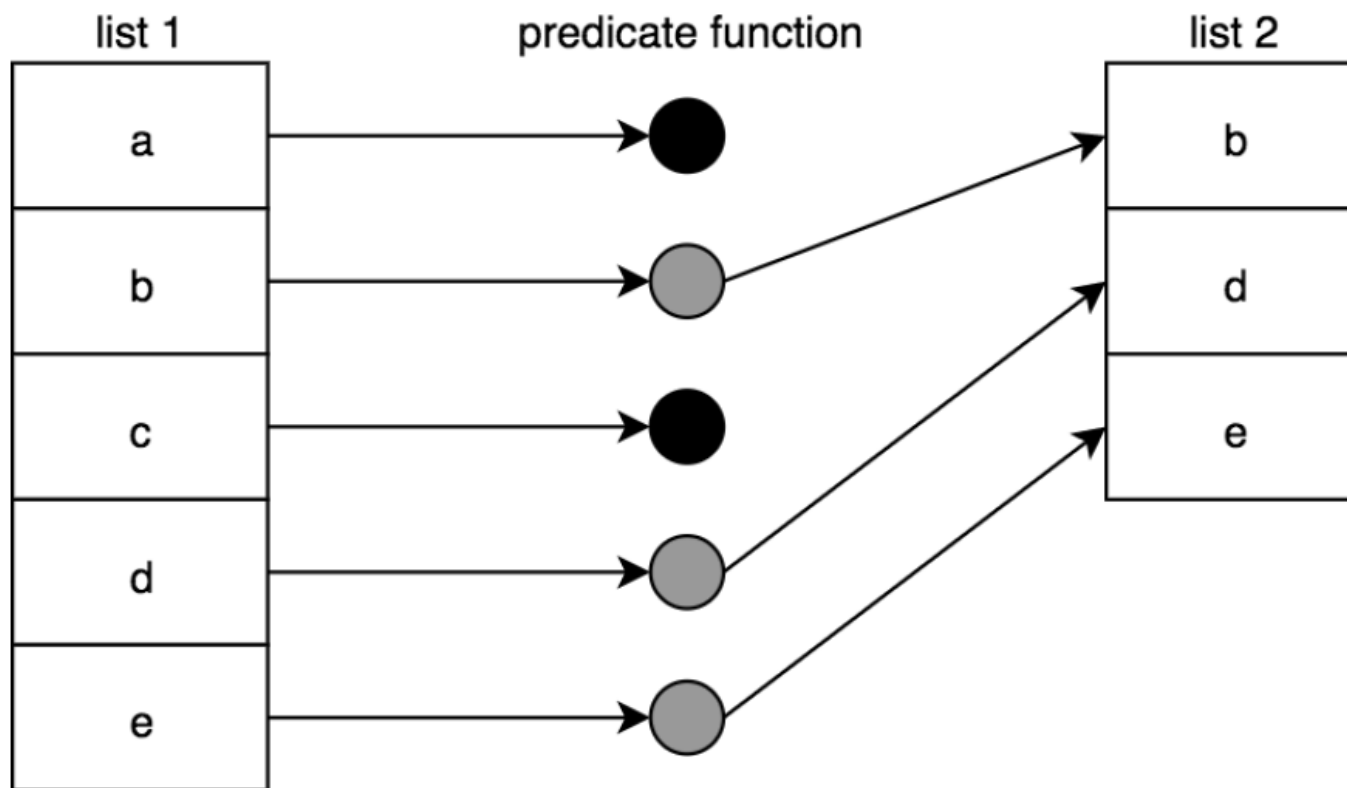
Filtriranje

- Operacija filtriranja nad listom (`filter()`) primenjuje funkciju da bi odlučila da li će svaka vrednost u originalnom nizu biti u novom nizu ili neće.
- Ta funkcija treba da vrati vrednost `true` ako vrednost treba da se uključi, ili vrednost `false` ako vrednost treba da se preskoči.
- Funkcija koja vraća vrednost `true/false` za takvu vrstu odlučivanja zove se ***predikatska funkcija***.

Predikatska funkcija

- Ako razmišljate o vrednosti `true` kao o indikatoru pozitivnog signala, definicija funkcije `filter()` je da Vi kažete "zadrži" vrednost (za filtriranje `u`), a ne "odbaci" vrednost (za filtriranje `iz`).
- Da bi se operacija `filter()` koristila kao isključujuća akcija, potrebno je da razmišljate o pozitivnom signalu kao indikaciji isključenja koja vraća `false` i pasivnom propuštanju vrednosti vraćanjem `true`.
- Važno je da ovo bude jasno zbog načina na koji ćete želeći da imenujete funkciju koja se koristi kao `predicateFn()`, i zbog značenja za čitljivost koda.

Filtriranje liste vrednosti

Funkcija `filter()`: naivna implementacija

```
const filter = (array, fn) => {  
  let results = []  
  for(const value of array)  
    (fn(value)) ? results.push(value)  
                : undefined  
  return results;  
}
```

Funkcija `filter` (): malo manje (ali još uvek) naivna implementacija

```
function filter(predicateFn,arr) {  
  var newList = [];  
  for (let [idx,v] of arr.entries()) {  
    if (predicateFn( v, idx, arr )) {  
      newList.push( v );  
    }  
  }  
  return newList;  
}
```

Knjige izdavača Apress – zadatak 2

Zadatak: Kristeći strukturu podataka iz primera **Knjige izdavača Apress – zadatak 1**, napisati program koji će za sve knjige koje imaju vrednost ocene (rating) veću od zadate vrednosti vratiti sve podatke koji opisuju knjigu.

Knjige izdavača Apress – zadatak 2: rešenje

```
// podaci isti kao za zadatak 1
// funkcija filter u domaćoj izvedbi
const filter = (array,fn) => {
  let results = []
  for(const value of array)
    (fn(value)) ? results.push(value) :
undefined
  return results;
}
// poziv
filter(apressBooks, (book) => book.rating[0]
> 4.5)
```

Knjige izdavača Apress – zadatak 2: rezultat

```
{"id": 111, "title": "C# 6.0", "author":  
"ANDREW TROELSEN", "rating": [4.7],  
"reviews": [{good : 4 , excellent :  
12}]}
```

Ugrađena funkcija

Array.prototype.filter()

- Sintaksa:

```
let newArray = arr.filter(callback(element[,  
index, [array]])([, thisArg])
```

- Parametri:

- *callback* – funkcija je predikat za testiranje svakog elementa niza. Vraća *true* za zadržavanje elementa, *false* u protivnom.
- Funkcija *callback* prihvata sledeće argumente:
 - *element* – vrednost tekućeg elementa u listi koja se filtrira.
 - *index* (neobavezan) – indeks tekućeg elementa liste koja se obrađuje.
 - *array* (neobavezan) - lista nad kojom je pozvan filter
 - *.thisArg* (neobavezan) – vrednost koja se koristi kao pokazivač *this* kada se izvršava *callback*.
- Povratna vrednost je nova lista sa elementima koji su prošli test. Ako ni jedan element nije prošao test, vraća se prazna lista.

Array.prototype.filter():

Detalji₁

- `filter()` poziva prosleđenu *callback* funkciju po jednom za svaki element liste, i pravi novi niz od svih vrednosti za koje *callback* vrati vrednost koja se svodi (koercijom) na `true`.
- *callback* se poziva samo za indekse koji imaju dodeljene vrednosti; ne poziva se za indekse koji su brisani ili kojima nikada nije dodeljena vrednost. Elementi liste koji ne prođu *callback* test se prosto preskaču i ne uključuju se u novu listu/niza.
- *callback* se poziva sa tri argumenta:
 - Vrednost elementa
 - Indeks elementa
 - Objekat tipa `Array` kroz koji se prolazi

Array.prototype.filter(): Detalji₂

- Ako se prosledi vrednost za parametar `thisArg`, ta se vrednost koristi kao `this` vrednost za *callback*. U protivnom, `this` za *callback* je `undefined`. Konačna vrednost `this` za *callback* se određuje po pravilima za određivanje `this` vrednosti za funkciju.
- `filter()` **ne mutira** ulaznu listu nad kojom je pozvan.

Array.prototype.filter():

Detalji₂

- Opseg elemenata koje će `filter()` da obradi postavlja se pre prvog poziva funkcije *callback*.
- Elementi koji se listi dodaju nakon što započne poziv, neće biti obrađeni od strane tog poziva.
- Ako se izmenu postojeći elementi liste, njihova vrednost koja se prosleđuje *callback*-u biće vrednost koju imaju u trenutku kada ih `filter()` uzme u obradu.
- Elementi koji su izbrisani nakon poziva `filter()`-a ali pre no što budu uzeti u obradu, se ne uzimaju u obradu.
- Sve detalje o metodi `filter()` možete naći na https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/JavaScript/Reference/Global_Objects/Array/filter

Array.prototype.filter(): Primer 1

```
function isBigEnough(value) {  
    return value >= 10  
}
```

```
let inArray = [12, 5, 8, 130, 44]  
// Ispis: [12, 5, 8, 130, 44]  
    console.log (' Ulazni niz: ' + inArray)  
    let filtered = inArray.filter(isBigEnough)  
/* Ispis: Izbaceni manji ili jednaki 10 :  
[12, 130, 44] */  
    console.log (' Izbaceni manji ili jednaki 10  
: ' + filtered)
```

Array.prototype.filter(): Primer 2

```
// Primer invalidne JSON stavke; prebrajanje stavki koje nisu tipa Number u JSON objektu ili su 0
let arr = [ { id: 15 }, { id: -1 }, { id: 0 }, { id: 3 }, { id: 12.2 }, { }, { id: null }, {
  id: NaN }, { id: 'undefined' } ]
let invalidEntries = 0
function isNumber(obj) {
  return obj !== undefined && typeof(obj) === 'number' && !isNaN(obj)
}
function filterByID(item) {
  if (isNumber(item.id) && item.id !== 0) {
    return true
  }
  invalidEntries++
  return false;
}
console.log('Nefiltrirani niz\n', arr)
// Nefiltrirani niz
/*[ { id: 15 }, { id: -1 }, { id: 0 }, { id: 3 }, { id: 12.2 }, { }, { id: null }, { id: NaN },
  { id: 'undefined' } ] */

let arrByID = arr.filter(filterByID)
console.log('Filtrirani niz\n', arrByID)
// Filtrirani niz
// [{ id: 15 }, { id: -1 }, { id: 3 }, { id: 12.2 }]
console.log('Broj nevalidnih stavki = ', invalidEntries)
// Broj nevalidnih stavki = 5
```


Array.prototype.filter(): Primer 3

```
const voce = ['jabuka', 'banana', 'grožđe', 'jagoda',  
  'pomorandža']  
  
/**  
 * Filtriraj elemente niza na bazi upita  
 */  
const filterItems = (arr, query) => {  
  return arr.filter(el =>  
    el.toLowerCase().indexOf(query.toLowerCase()) !== -1)  
}  
  
console.log(filterItems(voce, 'ja'))  
// ['jabuka', 'jagoda']  
console.log(filterItems(voce, 'gr'))  
// ['grožđe']
```

Ulančavanje operacija

- Najčešće nam je potrebno da *primenimo više funkcija da bismo dostigli krajnji cilj*.
- Na primer, zamislite problem pribavljanja vrednosti obeležja naslov i autor objekata primera `apressBooks` za koje je recenzija veća od 4.5.
- Početni korak za rešavanje tog problema je da se on reši pomoću `map` i `filter`; kod bi mogao da izgleda ovako:

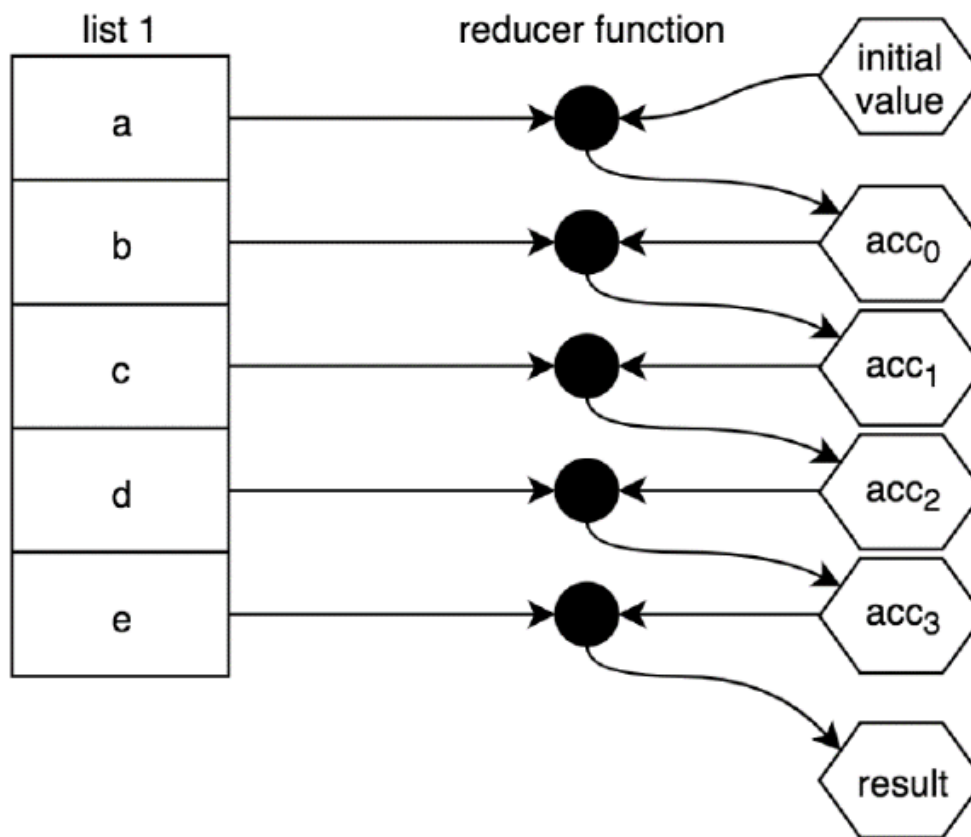
```
let goodRatingBooks =  
  filter(apressBooks, (book) => book.rating[0] > 4.5)  
  map(goodRatingBooks, (book) => {  
    return {title: book.title, author: book.author}  
  })
```
- Ili ovako (bez potrebe za dodatnom varijablom `goodRatingBooks`):

```
map(filter(apressBooks, (book) => book.rating[0] > 4.5), (book) => {  
  return {title: book.title, author: book.author}  
})
```
- Poslednji kod doslovce izražava problem koji rešavamo: “Mapiraj nad filtriranim nizom čija je ocena 4.5 i vrati title i author ključeve u objektu!”

Redukcija

- Operator `reduce(. .)` kombinuje ("redukuje") listu na jednu vrednost (recimo, skalarnu vrednost kao što su broj ili string).
- Kombinacija/redukcija se apstraktno definiše kao uzimanje dve vrednosti i pravljenje jedne vrednosti od njih.
- Kao i kod mapiranja i filtriranja, način kombinovanja je u potpunosti na Vama i, generalno, zavisao od tipova vrednosti u listi.
- U nekim situacijama, redukcija specificira početnu vrednost, `initialValue`, i radi tako što kombinuje tu početnu vrednost sa prvim elementom u listi i zatim se spušta kaskadno kroz sve ostale vrednosti u listi.

Redukcija: vizualizacija

Redukcija: implementacija

```
const reduce = (array,fn,initialValue) => {  
  let accumulator;  
  // proverava se da li postoji početna vrednost  
    if(initialValue !== undefined)  
      accumulator = initialValue;  
  else  
    accumulator = array[0];  
  if(initialValue === undefined)  
    for(let i=1;i<array.length;i++)  
      accumulator = fn(accumulator,array[i])  
  else  
    for(const value of array)  
      accumulator = fn(accumulator,value)  
  return [accumulator]  
}
```

Array.reduce()

- Izvršava funkciju **reducer** (koju vi zadajete) nad svakim elementom liste i daje jednu izlaznu vrednost (skalar).
- Funkcija **reducer** prima 4 argumenta:
 - Accumulator (*acc*)
 - Current Value (*cur*)
 - Current Index (*idx*)
 - Source Array (*src*)
- vrednost koju vraća vaša **reducer** funkcija dodeljuje se promenljivoj `accumulator`, čija se vrednost pamti kroz iteriranje i na kraju je to rezultujuća vrednost.

Array.reduce(): primer

```
const array1 = [1, 2, 3, 4];  
const reducer = (accumulator, currentValue)  
    => accumulator + currentValue;
```

```
// 1 + 2 + 3 + 4  
console.log(array1.reduce(reducer));  
// Očekivani izlaz: 10
```

```
// 5 + 1 + 2 + 3 + 4  
console.log(array1.reduce(reducer, 5));  
// Očekivani izlaz: 15
```

Array.prototype.reduce()

- Sintaksa:

```
arr.reduce(callback(accumulator, currentValue[, index[, array]] )[, initialValue])
```

- Parametri

- *callback* – funkcija koja se izvršava nad svakim elementom liste (osim prvog, ako nije prosleđen argument za *initialValue*). Ova funkcija prima 4 argumenta:
 - *Accumulator* – akumulira povratne vrednosti *callback* funkcije. Predstavlja ili akumuliranu vrednost prethodno vraćenu iz poslednjeg poziva funkcije *callback* ili prosleđenu *initialValue*.
 - *currentValue* – Tekući element liste koji se obrađuje
 - *index* (opciono) – indeks tekućeg elementa. Počinje od indeksa 0 ako je metodi *reduce* () prosleđen *initialValue* , inače od indeksa 1.
 - *array* (opciono) – lista nad kojom je pozvan *reduce*()
- *initialValue* (opciono) - Vrednost koja će biti korišćena kao prvi argument pri prvom pozivu *callback*-a.
 - Ako se *initialValue* ne prosledi, prvi elemenat u nizu se koristi kao inicijalna vrednost za *accumulator* i preskače se kao tekuća vrednost (*currentValue*) pri pozivu *callback*-a.
 - Ako se *reduce*() pozove sa praznim nizom i bez prosleđenog argumenta za *initialValue* generisaće se [TypeError](#).

Array.prototype.reduce()

Parametri

- *callback* – funkcija koja se izvršava nad svakim elementom liste (osim prvog, ako nije prosleđen argument za *initialValue*). Ova funkcija prima 4 argumenta:
 - *Accumulator* – akumulira povratne vrednosti *callback* funkcije. Predstavlja ili akumuliranu vrednost prethodno vraćenu iz poslednjeg poziva funkcije *callback* ili prosleđenu *initialValue*.
 - *currentValue* – Tekući element liste koji se obrađuje
 - *currentIndex* (opcioni) – indeks tekućeg elementa. Počinje od indeksa 0 ako je prosleđen *initialValue* , inače od indeksa 1.
 - *array* (opcioni) – lista nad kojom je pozvan *reduce()* .

Array.prototype.reduce()

Kako radi

[0, 1, 2, 3, 4]

```
.reduce(function(accumulator,  
currentValue, currentIndex, array) {  
  return accumulator + currentValue })
```

callback iteracija	accumulator	currentValue	currentIndex	array	vraćena vrednost
prvi poziv	0	1	1	[0, 1, 2, 3, 4]	1
drugi poziv	1	2	2	[0, 1, 2, 3, 4]	3
treći poziv	3	3	3	[0, 1, 2, 3, 4]	6
četvrti poziv	6	4	4	[0, 1, 2, 3, 4]	10

Primer 1: Elementi niza su objekti

```
let initialValue = 0
let sum = [{x: 1}, {x: 2}, {x: 3}].reduce(function
(accumulator, currentValue) {
    return accumulator + currentValue.x
}, initialValue)
console.log(sum) // 6
```

```
let initialValue = 0
let sum = [{x: 1}, {y: 2}, {x: 3}].reduce(function
(accumulator, currentValue) {
    return accumulator + currentValue.x
}, initialValue)
console.log(sum) // NaN
```

Primer 2: Brojanje pojava

```
let imena = ['Mara', 'Boba', 'Mika', 'Mile', 'Mara', 'Mara',  
            'Vera', 'Vera']  
let izbrojanaImena = imena.reduce(function (svaImena, ime) {  
    if (ime in svaImena) {  
        svaImena[ime]++  
    }  
    else {      svaImena[ime] = 1  
    }  
    return svaImena  
}, {})  
// izbrojanaImena je:  
izbrojanaImena;  
// Vraća: {Mara: 3, Boba: 1, Mika: 1, Mile: 1, Vera: 2}
```

reduce() je specijalna funkcija

- Ispostavlja se da funkcija `reduce()` ima poseban značaj
- Razlog je što se pomoću nje mogu predstaviti i `map()` i `filter()`

map() kao reduce()

- Operacija map() je iterativna po svojoj prirodi, tako da se može predstaviti i kao redukcija (reduce()).
- Poenta je da se shvati da početna vrednost `initialValue` funkcije `reduce()` može i sama da bude (prazan) niz u kom slučaju rezultat redukcije može biti druga lista!

map() kao reduce(): primer

```
var double = v => v *2;  
// ovo je “čist” map  
[1,2,3,4,5].map(double); // [2,4,6,8,10]  
  
// a ovo je takodje mapiranje, ali sa reduce()  
[1,2,3,4,5].reduce(  
  (list,v) => (  
    list.push(double(v)),  
    list  
  ), []  
); // [2,4,6,8,10]
```

filter() kao reduce()

- Baš kao i `map()`, i `filter()` se može realizovati pomoću `reduce()`:

```
var isOdd = v => v % 2 == 1;
```

```
[1,2,3,4,5].filter(isOdd); // [1,3,5]
```

```
[1,2,3,4,5].reduce(  
  (list,v) => (  
    isOdd(v) ? list.push(v) : undefined,  
    list),  
  [],  
); // [1,3,5]
```


filter() kao reduce(): primer

```
const isOdd = v => v % 2 !== 0;  
let inArray = [1,2,3,4,5]
```

```
console.log('inArray pre filter: ' + inArray); /* inArray  
pre filter: [1,2,3,4,5] */
```

```
console.log('inArray posle filter: ' +  
inArray.filter(isOdd)); /* inArray posle filter: [1, 3, 5]  
*/
```

```
let inArray1 = [1,2,3,4,5]  
console.log('inArray1 pre filter by reduce: ' + inArray1);  
/* inArray1 pre filter by reduce: [1,2,3,4,5] */  
console.log('inArray1 posle filter by reduce: ' +  
inArray1.reduce(  
  (list,v) => (  
    isOdd(v) ? list.push(v) : undefined,  
    list),  
  []  
)); /* inArray1 posle filter by reduce: [1, 3, 5] */
```

Naprednije operacije sa listama

- Eliminisanje duplikata
- Poravnavanje
- Mapiranje pa poravnavanje
- Zipovanje
- Spajanje lista

Eliminisanje duplikata

- Ima puno algoritama za eliminisanje duplikata iz liste
- Dva ćemo da prikazemo
 - Prvi koristi `filter()`
 - Drugi koristi `reduce()`

Brisanje duplikata: pomoću **filter()**

```
var uniquef =  
    arr =>  
        arr.filter(  
            (v,idx) =>  
                arr.indexOf(v) == idx  
        );
```

Brisanje duplikata: pomoću **reduce()**

```
var uniquer =  
  arr =>  
    arr.reduce(  
      (list,v) =>  
        list.indexOf( v ) == -1?  
          ( list.push( v ), list ):list  
        , [] );  
inArr =[1,4,7,1,3,1,7,9,2,6,4,0,5,3];  
console.log(inArr);  
console.log(uniquef( inArr ));  
console.log(uniquer( inArr ));  
console.log(inArr);
```


Poravnavanje

- Transformacija:

[[1, 2, 3], 4, 5, [6, [7, 8]]] → [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8]

- Može se implementirati operatorom `reduce()`:

```
var flatten =
```

```
  arr =>
```

```
    arr.reduce(
```

```
      (list,v) =>
```

```
        list.concat( Array.isArray(v) ? flatten(v) : v )
```

```
        , [] );
```

```
flatten( [[0,1],2,3,[4,[5,6,7],[8,[9,[10,[11,12],13]]]]] );
```

```
// [0,1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13]
```

Poravnavanje može i sa `reduce()`

```
let flattened =  
[[0, 1], [2, 3], [4, 5]].reduce((  
  accumulator, currentValue ) =>  
  accumulator.concat(currentValue),  [])  
console.log (flattened)  
// Izlaz: [0, 1, 2, 3, 4, 5]
```

Mapiranje pa poravnavanje: primer

```
var firstNames = [  
  {name:"Jonathan", variations: ["John", "Jon", "Jonny"]},  
  {name:"Stephanie", variations: [ "Steph", "Stephy" ] },  
  {name:"Frederick", variations: ["Fred", "Freddy"]}  
];  
  
firstNames.map( entry => [entry.name, ...entry.variations]);  
/* [ ["Jonathan","John","Jon","Jonny"],  
     ["Stephanie","Steph","Stephy"],  
     ["Frederick","Fred","Freddy"] ] */
```


Mapiranje pa poravnavanje: **flatMap()** (ulančano)

//Prva – naivna - implementacija:

```
var flatMap =  
  (mapperFn, arr) =>  
    flatten(arr.map(mapperFn), 1);
```

// Opet pomaže reduce():

```
var flatMap =  
  (mapperFn, arr) =>  
    arr.reduce(  
      (list, v) =>  
        list.concat(mapperFn(v))  
      , [] );
```

Operacije sa više lista: `zip()`

- Postoje situacije u kojima je potrebno procesirati više lista istovremeno.
- Jedna od poznatih operacija, zvana `zip()`, alternativno selektuje vrednosti iz jedne i druge ulazne liste u pod-listu:

$[1,3,5,7,9], [2,4,6,8,10] \rightarrow [[1,2], [3,4], [5,6], [7,8], [9,10]]$

- Ako su ulazni nizovi različite dužine, završava kada iscrpe kraći niz:

$[1,3,5], [2,4,6,8,10] \rightarrow [[1,2], [3,4], [5,6]]$

Implementacija: `zip()`

```
function zip(arr1,arr2) {  
    var zipped = [];  
    arr1 = [...arr1];  
    arr2 = [...arr2];  
  
    while (arr1.length > 0 && arr2.length > 0) {  
        zipped.push([ arr1.shift(), arr2.shift() ]);  
    }  
  
    return zipped;  
}
```

Spajanje lista

- Spajanje lista je transformacija koja formira rezultujuću listu preplitanjem vrednosti iz dve liste:

$([1,3,5,7,9], [2,4,6,8,10]) \rightarrow [1,2,3,4,5,6,7,8,9,10]$

- To je slično kompoziciji funkcija `flatten()` i `zip()` (prvo `zip()`, onda `flatten()`):

```
zip([1,3,5,7,9], [2,4,6,8,10]);
```

```
// [ [1,2], [3,4], [5,6], [7,8], [9,10] ]
```

```
flatten([[1,2], [3,4], [5,6], [7,8], [9,10]]);
```

```
// [1,2,3,4,5,6,7,8,9,10]
```


Spajanje lista – jedna implementacija

```
function mergeLists(arr1,arr2) {  
    var merged = [];  
    arr1 = [...arr1];  
    arr2 = [...arr2];  
  
    while (arr1.length>0 || arr2.length>0) {  
        if (arr1.length>0) {  
            merged.push( arr1.shift() );  
        }  
        if (arr2.length>0) {  
            merged.push( arr2.shift() );  
        }  
    }  
  
    return merged;  
}
```

Metode i samostalne funkcije i liste

- Unificiranje strategije za rad sa pomoćnim programima koji se nude u obliku samostalnih funkcija i onima koji predstavljaju metode prototipa Array u JavaScript-u su čest izvor frustracije za programere.
- Tu oba API stila rade isti zadatak ali imaju vrlo različitu “ergonomiju”:

// Stil 1: metode

```
[1,2,3,4,5]
  .filter(isOdd)
  .map(double)
  .reduce(sum, 0); // 18
```

// Stil 2: samostalne funkcije

```
reduce(map(filter([1,2,3,4,5], isOdd ), double), sum, 0);
// 18
```

Komponovanje lanaca metoda

- Metode prototipa Array primaju implicitno argument `this` pa se, uprkos svom formalnom obliku, ne mogu tretirati kao unarne;
- Da bi se izborilo sa tim, prvo je potrebna `this-` svesna verzija funkcije `partial()`.
- Kao drugo, potrebna je i verzija funkcije `compose()` koja poziva svaku parcijalno primenjenu metodu u kontekstu lanca - njena ulazna vrednost koja je "prosleđena" (putem implicitnog `this`) iz prethodnog koraka

this-svesna verzija funkcije `partial()`

```
var partialThis =  
    (fn,...presetArgs) =>  
    /* namerno `function` da bi se dozvolilo  
    `this`-povezivanje (streličaste nemaju  
    this) */  
    function partiallyApplied(...laterArgs){  
        return fn.apply(this,  
            [...presetArgs, ...laterArgs]);  
    };
```


this-svesna verzija funkcije **compose()**

```
var composeChainedMethods =  
  (...fns) =>  
    result =>  
      fns.reduceRight(  
        (result, fn) =>  
          fn.call(result)  
        , result  
      );
```


Kako se to koristi

```
composeChainedMethods(  
  partialThis( Array.prototype.reduce, sum, 0),  
  partialThis( Array.prototype.map, double),  
  partialThis( Array.prototype.filter, isOdd)  
)  
( [1,2,3,4,5] );    // 18
```

- Kako tačno radi

```
partialThis( Array.prototype.reduce, sum, 0), // 2+6+10 = 18  
partialThis( Array.prototype.map, double), // [2,6,10]  
partialThis( Array.prototype.filter, isOdd) //[1,3,5]
```

Komponovanje samostalnih pomoćnih funkcija

- Samostalni `compose()`-stil kompozicije ovih funkcija ne zahteva sve te `this` „bravure“, što mu je i najvažnija prednost.
- Primer definicije samostalnih komponenti:

```
var filter = (arr, predicateFn) =>  
    arr.filter(predicateFn);
```

```
var map = (arr, mapperFn) => arr.map(mapperFn);
```

```
var reduce =  
(arr, reducerFn, initialValue) =>  
    arr.reduce( reducerFn, initialValue );
```


Kompozicija: mora desna parcijalna aplikacija

```
compose(  
    partialRight(reduce, sum, 0),  
    partialRight(map, double),  
    partialRight(filter, isOdd)  
)  
( [1,2,3,4,5] );    // 18
```

Prilagođavanje metoda samostalnim komponentama

- U definicijama `filter()`/`map()`/`reduce()` ima zajednički obrazac: one se sve dispećiraju na odgovarajući nativni `Array` metod.
- Bilo bi zgodno generisati te samostalne adaptacije nekim pomoćnim programom.
- Sledi taj pomoćni program zvani `unboundMethod()`

Adapter unboundMethod()

```
var unboundMethod =  
  (methodName, argCount=2) =>  
    curry(  
      (...args) => {  
        var obj = args.pop();  
        return obj[methodName]( ...args );  
      },  
      argCount  
    );
```


Adapter unboundMethod(): korišćenje

```
var filter = unboundMethod( "filter", 2 );  
var map    = unboundMethod( "map", 2 );  
var reduce = unboundMethod( "reduce", 3 );
```

```
compose(  
  reduce( sum )( 0 ),  
  map( double ),  
  filter( isOdd )  
)  
( [1,2,3,4,5] ); // 18
```

Prilagođavanje samostalnih komponenti metodama

- Ako se daje prednost radu samo sa Array metodama, postoje dva izbora:
 1. Proširiti ugrađeni Array.prototype dodatnim metodama. **NIKADA OVO NEMOJTE DA RADITE!!!**
 2. Adaptirati samostalni pomoćni program da radi kao reduktorska funkcija i proslediti ga instanci metode reduce ().

Prilagođavanje samostalnih komponenti metodama: Adaptacija komponente

- Komponenta koju adaptiramo

```
var flatten =
```

```
  arr =>
```

```
    arr.reduce(
```

```
      (list,v) =>
```

```
list.concat( Array.isArray(v) ?
```

```
              flatten(v) : v )
```

```
    , [] );
```


Adaptacija komponente: Kako

```
/* namerno function da bi se omogućila
   rekurzija po imenu */
function flattenReducer(list,v) {
  return list.concat(
    Array.isArray( v ) ? v.reduce(
      flattenReducer, [ ] ) : v
  );
}
// Korišćenje nakon adaptacije:
[ [1, 2, 3], 4, 5, [6, [7, 8]] ]
.reduce( flattenReducer, [ ] )
// ..
```

Primeri korišćenja lista i operacija nad njima

Primer deklarativno modelovanje koda

- Prikazaćemo primer kojim se imperativni kod zapisuje u deklarativnom obliku koristeći operacije sa listama.
- Imperativni kod koji posmatramo je:

```
var getSessionId = partial( prop, "sessId" );  
var getUserId = partial( prop, "uId" );
```

```
var session, sessionId, user, userId, orders;  
session = getCurrentSession();  
if (session != null) sessionId = getSessionId(session);  
if (sessionId != null) user = lookupUser(sessionId);  
if (user != null) userId = getUserId(user);  
if (userId != null) orders = lookupOrders(userId);  
if (orders != null) processOrders(orders);
```

Primer deklarativno modelovanje koda

- Ovde ima baš mnogo if-ova sa istim uslovom:

```
if (session != null) sessionId = getSessionId(session);  
if (sessionId != null) user = lookupUser(sessionId);  
if (user != null) userId = getUserId(user);  
if (userId != null) orders = lookupOrders(userId);  
if (orders != null) processOrders(orders);
```

Možemo da napravimo funkciju koja da proverava if uslov:

```
var guard =  
    fn =>  
        arg =>  
            arg != null ? fn( arg ) : arg;
```

Primer deklarativno modelovanje koda

- Ovde ima baš mnogo if-ova sa istim uslovom:

```
if (session != null) sessionId = getSessionId(session);  
if (sessionId != null) user = lookupUser(sessionId);  
if (user != null) userId = getUserId(user);  
if (userId != null) orders = lookupOrders(userId);  
if (orders != null) processOrders(orders);
```

- Sada možemo ovo da zapišemo kao niz funkcija nad kojim se vrši provera uslova:

```
[getSessionId, lookupUser, getUserId, lookupOrders, processOrders]  
  .map(guard) // proverava if uslov za svaku funkciju u nizu i  
             // vraća poziv funkcije ako je uslov true
```


Primer deklarativno modelovanje koda

- Šta smo ovim dobili: Dobili smo niz poziva koje treba komponovati.
- Namerno ćemo ih komponovati korišćenjem operacije nad listama `reduce()` koristeći vrednost sesije iz `getCurrentSession()` kao početnu vrednost:

```
reduce(  
    (result,nextFn) => nextFn( result )  
    , getCurrentSession()  
))
```

Primer deklarativno modelovanje koda

- `getSessionId()` i `getUserId()` mogu se predstaviti kao mapiranje odgovarajućih vrednosti "sessionId" i "userId":

```
["sessionId", "userId"].map(propName =>  
  partial(prop, propName))
```
- Obratite pažnju na imperativni kod koji poziva funkcije

```
if (sessionId != null) sessionId = getSessionId(sessionId);  
if (sessionId != null) user = lookupUser(sessionId);  
if (user != null) userId = getUserId(user);  
if (userId != null) orders = lookupOrders(userId);  
if (orders != null) processOrders(orders);
```
- On zahteva da se pozove **getSessionId** pre nego što se pozove **lookupUser**, odnosno da se pozove **getUserId** pre nego što se pozove **lookupOrders** koji, zauzvrat, mora biti pozvan pre nego što se pozove **processOrders**.

Primer deklarativno modelovanje koda

- Naš kod zahteva da se pozove **getSessionId** pre nego što se pozove **lookupUser**, odnosno da se pozove **getUserId** pre nego što se pozove **lookupOrders** koji, zauzvrat, mora biti pozvan pre nego što se pozove **processOrders** .
- To znači da funkcije **getSessionId()** i **getUserId()** moramo da ih preplićemo sa druge tri funkcije (**lookupUser()**, **lookupOrders()** i **processOrders()**) da bi se dobio niz od pet funkcija koje treba proveravati na **!= null** uslov i komponovati.
- Pitanje: Kako modelovati to preplitanje?

Primer deklarativno modelovanje koda

- Pitanje: Kako modelovati to preplitanje?

- Odgovor: Spajanjem lista za šta je kod

```
const mergeReducer =
```

```
  (merged, v, idx) =>
```

```
    (merged.splice( idx * 2, 0, v ), merged);
```

- Koristimo `reduce()` da se „ubaci“ `lookupUser()` u niz između funkcija `getSessionId()` i `getUserId()`, spajanjem dve liste:

```
  reduce( mergeReducer, [ lookupUser ] )
```

- Na kraju se još `lookupOrders()` i `processOrders()` dodaju na kraj niza funkcija:

```
  concat( lookupOrders, processOrders ).
```

Rezultat je deklarativni kod

- Lista funkcija koje treba komponovati

```
[ "sessId", "uId" ].map( propName => partial( prop, propName ) )  
    .reduce( mergeReducer, [ lookupUser ] )  
    .concat( lookupOrders, processOrders )
```

- Provera null uslova i kompozicija

```
[ "sessId", "uId" ].map( propName => partial( prop, propName ) )  
    .reduce( mergeReducer, [ lookupUser ] )  
    .concat( lookupOrders, processOrders )  
    .map( guard )  
    .reduce(  
        (result,nextFn) => nextFn( result )  
        , getCurrentSession()  
    );
```

Fuzija susednih operacija

// Stvari koje često vidite u kodu:

..

.filter(..)

.map(..)

.reduce(..);

// A još češće nešto ovako

NekaLista

.filter(..)

.filter(..)

.map(..)

.map(..)

.map(..)

.reduce(..);

Šta je tu dobro a šta nije

- Dobro: stil lanca je deklarativan i lako je pročitati konkretne korake koji će se izvršavati po zadatom redosledu (`filter`, pa `filter`, pa `map`, ...).
- Loše: svaka od ovih operacija prolazi kroz celu listu, što smanjuje performansu, posebno ako je lista duža.
- A mi hoćemo da nam programi budu performantni

Operacije sa listama: fuzija

- Fuzija je postupak spajanja susednih operacija sa ciljem smanjivanja broja prolazaka kroz listu.
- Dakle: da umesto

NekaLista

```
.filter(..)  
.filter(..)  
.map(..)  
.map(..)  
.map(..)  
.reduce(..);
```

- dobijemo nešto ovako

NekaLista

```
.filter1(..)  
.map1(..)  
.reduce(..);
```

Operacije sa listama: fuzija map operacija

```
const removeInvalidChars = str => str.replace( /[^\w]*/g, "" );
const upper = str => str.toUpperCase();
const elide = str =>
  str.length > 10 ?
    str.substr( 0, 7 ) + "..." :
    str;

var words = "Mr. Jones isn't responsible for this disaster!"
  .split( /\s/ );
words;
// ["Mr.", "Jones", "isn't", "responsible", "for", "this", "disaster!"]

words
  .map( removeInvalidChars )
  .map( upper )
  .map( elide );
// ["MR", "JONES", "ISNT", "RESPONS...", "FOR", "THIS", "DISASTER"]
```

Operacije sa listama: fuzija map operacija

- Šta se dešava u ovom toku transformacija?
 - Prva vrednost u spisku reči počinje kao "Mr.", postaje "Mr", zatim "MR", a zatim prelazi kroz `elide()` nepromenjena.
 - Još jedan tok podataka: "responsible" -> "responsible" -> "RESPONSIBLE" -> "RESPONS..."..
- Dakle, ove transformacije podataka mogle bi se formulisati ovako:

```
elide( upper( removeInvalidChars( "Mr." ) ) ); //
```

"MR"

```
elide( upper( removeInvalidChars( "responsible" ) ) ); //
```

"RESPONS..."

Operacije sa listama: fuzija map operacija

- Transformacije podataka formulisane su ovako:
`elide(upper(removeInvalidChars("Mr."))); // "MR"`
`elide(upper(removeInvalidChars("responsible"))); // "RESPONS..."`
- Šta je tu poenta?
 - Mogu se izraziti tri odvojena `map()` poziva kao kompozicija dve funkcije mapiranja (funkcije `upper()` i `removeInvalidChars()`) jer su to unarne funkcije i svaka vraća vrednost koja je prikladan ulaz za sledeću.
 - Mogu se spojiti funkcije mapiranja koristeći `compose()`, a zatim komponovana funkcija proslediti u jedan `map()` poziv:

words

```
    .map(  
        compose( elide, upper, removeInvalidChars )  
/* može i ovako  
        pipe(removeInvalidChars, upper, elide) */  
  
    );
```

Operacije sa listama: fuzija `filter()` i `reduce()` operacija

- Iako spajanje dva ili više `filter()` predikata tipično tretiranih kao unarne funkcije izgleda pogodno za kompoziciju, nije baš sasvim jednostavno zbog toga što svaki predikat vrati tip `boolean` koji ne odgovara sledećoj predikatskoj funkciji kao ulaz.
- Spajanje susednih `reduce()` poziva je takođe moguće, ali je sa reduktorima problem što reduktor prima dve vrednosti na ulazu (inicijalnu vrednost i objekat nad kojim se vrši redukcija) a vraća samo jednu izlaznu vrednost.
- Sve to dovodi do obrasca ***transdjuser*** o čemu ćemo posebno pričati.

Sažetak

- Za FP su posebno značajne sledeće operacije sa listama
 - Map
 - Filter
 - Reduce
- Ima i mnogo naprednijih operacija nad listama kao što su:
 - Eliminisanje duplikata
 - Poravnavanje
 - Mapiranje pa poravnavanje
 - Zipovanje
 - Spajanje lista
- Zarad kvalitetnijeg i udobnijeg programiranja potrebno je unificiranje strategije za rad sa pomoćnim programima koji se nude u obliku samostalnih funkcija i onima koji predstavljaju metode prototipa Array u JavaScript-u.
 - Prilagođavanje metoda na samostalne funkcije
 - Prilagođavanje samostalnih funkcija na metode
- Uzastopne operacije nad listama mogu se spajati tako da se minimizuje broj prolazaka kroz listu
- Najvažnije vrednosti operacija sa listama u FP-u potiču iz mogućnosti da se kao *operacije sa listama* modeluju sekvence – serije naredbi koje inače *ne izgledaju kao lista*.

Literatura za predavanje

1. Z. Konjović, Funkcionalno programiranje, **Tema 06 – Uvod u FP**, slajdovi sa predavanja, dostupni na folderu **FP kurs 2023-24** → **Files** → **Slajdovi sa predavanja**
2. A. Aravindh, Beginning Functional JavaScript Functional Programming with JavaScript Using EcmaScript 6, Apress, 2017. (Poglavljje **Being Functional on Arrays**),
3. Kyle Simpson, **Functional-Light JavaScript - Balanced, Pragmatic FP in JavaScript**, Manning, 2018., (Poglavljje **List Operations**)